

6 αστυνομικό

Βιβλιοδρόμιο

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 28-29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΑΖΑΡΙΑΔΗΣ

Βγαλμένο από την πλούσια παράδοση του κλασικού βρετανικού αστυνομικού μυθιστορήματος είναι το βιβλίο «Το σκοτάδι παραμένει» (εκδ. Μεταίχμιο, μτφ. Χίλντα Παπαδημητρίου, εισαγωγή Θανάση Μήνα). Πρώτη γνωριμία με τον William Mc Ilvanney: θεμελιωστή αυτού που οι «ειδικοί» αποκαλούν «tartan noir» και οι απλοί αναγνώστες θεωρούν λογοτεχνικό προπάτορα των επιτυχημένων συγγραφέων της σύγχρονης σκοτσέζικης σχολής, από τον μεγάλο Ian Rankin, τη Val Mc Dermid μέχρι και την τρομερή γενιά των νεότερων

Η πόλη δεν είναι απλώς το ντεκόρ της υπόθεσης. Παίρνει σάρκα και οστά και πρωταγωνιστεί στην εξέλιξη της πλοκής

Malcolm Mc Kay και Stuart Mc Bride.

Η ιδιαιτερότητα του εγχειρήματος συνίσταται στο γεγονός ότι ο σπουδαίος William Mc Ilvanney άφησε το έργο του ημιτέλες και ο Ian Rankin ανέλαβε το δύσκολο έργο να ολοκληρώσει το αρχικό κείμενο. Σε ποιο βαθμό χρειάστηκε να παρέμβει ο Rankin είναι κάτι για το οποίο, παρά την πληροφόρηση των εκδοτών, κανείς δεν μπορεί να είναι βέβαιος.

Η υπόθεση είναι απλή, αλλά ταυτόχρονα σκληρή, έως και αδιεξέλεγκτη. Όλα ξεκινούν από τη δολοφονία του δικηγόρου Μπόμπι Κάρτερ, ο οποίος ήταν το δεξί χέρι του μεγαλοκακοποιού Καμ Κόλβιν. Ο Κόλβιν μαζί με τους συναδέλφους του, Τζον Ρόουντς και Ματ Μέισον, έχουν διαχωρίσει τις παράνομες μπίζνες σε όλη τη Γλασκώβη σε τρεις, σχεδόν ισοδύναμους, τομείς. Τούτέστιν, οι δουλειές στην πόλη γίνονται με διακριτικότητα και σχετικό σεβασμό, χωρίς να διεκδικούν αντίπαλο χώρο ή να προκαλούν προβλήματα μεταξύ τους. Αυτή η εύθραυστη και σχετικά επικίνδυνη ισορροπία ανάμεσα στους τρεις πόλους είναι και ο κρίσιμος παράγοντας που εκμηδενίζει σχεδόν τις πιθανότητες να έρθουν σε άμεση σύγκρουση.

Όμως η δολοφονία του Κάρτερ θα φέρει μεγάλη ανατάραξη, καθώς κάποιες παράμετροι φαίνονται ανεξέλεγκτες. Ο Κάρτερ ήταν δεξί χέρι του Κόλβιν και βρέθηκε μακαριωμένος σ' ένα μπαρ, που ανήκε στην περιοχή του Ρόουντς... Οι πρώτες υποψίες θα πέσουν στον Ρόουντς και τα παλικάρια του. Αλλά, το μαχαίρι θα βρεθεί αργότερα κοντά στο σπίτι ενός από τα πρωτοπαλίκαρα του Κόλβιν... Μήπως πρόκειται για ενδοοικογενειακή διαμάχη στη συμμορία του Κόλβιν; Κι ο τρίτος της παρέας; Μήπως ο Ματ Μέισον έχει βάλει το χεράκι του να φαγωθούν οι άλλοι δύο για να αυξήσει τον χώρο επιρροής του; Και στο βάθος του φόντου υπάρχει η οικογένεια του μακαρίτη... Μια οικογένεια που δείχνει να διαγιγνέται και ευτυχισμένες ημέρες, αλλά η πραγματικότητα, όπως συνήθως συμβαίνει, είναι διαφορετική. Πρωταγωνιστεί η παντοδύναμη χήρα του Μόνικα, που την οργάνωσαν σχεδόν όλοι οι βασικοί ήρωες του έργου, είτε πρόκειται για σκληρούς κακοποιούς είτε για έντιμους ή μη υπηρέτες του νόμου, ο πρώην σύζυγός της

Ιαν Ράνκιν (αριστερά) και Γουίλιαμ ΜακΙλβανι

Στο βιβλίο «Το σκοτάδι παραμένει» ο Ιαν Ράνκιν ολοκλήρωσε την αρχική σύλληψη του επιδραστικού William Mc Ilvanney

Νύχτες στη Γλασκώβη

και τα παιδιά της και από αμφότερους τους γόμους.

Εκείνο όμως το σημείο που θεωρώ ιδιαίτερο ενδιαφέροντος είναι η σκιαγράφηση των χαρακτήρων των αστυνομικών – και δη του κεντρικού ήρωα, του αστυνομικού ντετέκτιβ Τζακ Λέιντλο. Είναι μοναχικός, λειτουργεί έξω και πέρα από τα όρια της ομάδας, αγαπάει τις τέχνες και το διάβασμα και είναι φανατικός εραστής της πόλης. Κυκλοφορεί με λειωφορεία ή ταξί και παρά το γεγονός ότι είναι παντρεμένος με παιδιά, προτιμάει πολλές νύχτες να διανυκτερεύει σε ξενοδοχεία της πόλης και όχι στο σπίτι του. Ο λόγος είναι ότι θέλει να αφοσιωθεί στην σφυγμό της πόλης, να νιώθει από πρώτο χέρι τα συναισθήματα και τις αντιδράσεις των πρωταγωνιστών και των κομπάρσων της υπόθεσης. Έχει μια εντυπωσιακή άνεση να κυκλοφορεί ανάμεσα στους γκάνγκστερς της Γλασκώβης και να δημιουργεί μια επικίνδυνη, αλλά και επιτυχή, ισορροπία στις σχέσεις με το οργανωμένο έγκλημα.

Η πόλη

Αν λάβουμε υπόψη τη συγκυρία, ο Mc Ilvanney γράφει τη δεκαετία του '70 την ίδια περίπου εποχή με το εξαιρετικό ζεύγος των σουπιδών πρωτοπόρων του είδους May Sjöwall και Per Wahloo, την

εμπροή των οποίων βλέπουμε στους μεταγενέστερους αστυνομικούς συγγραφείς. Όπως ο σουπιδός επιθεωρητής Μπεκ αποτελεί αρχετυπική φιγούρα για το σύγχρονο Nordic noir (επιθεωρητής Βαλάντερ και λοιποί επίγονοι), έτσι και ο μοναδικός Λέιντλο αποτελεί αντίστοιχη φιγούρα για τη βρετανική σχολή, με κύριο εκπρόσωπο τον επιθεωρητή Ρέμπους, του ίδιου του Ιαν Ράνκιν. Κι ακόμα περισσότερο και απόλυτα χαρακτηριστικά τη σχέση του αστυνομικού ήρωα με την πόλη και τους μεγάλους παίκτες στη σκακιά του οργανωμένου εγκλήματος. Ο Λέιντλο, όπως και ο Ρέμπους, έχουν μια περίεργη και δυσερμηνεύτη σχέση με τους γκάνγκστερς της πόλης, που βασίζεται σε έναν αναμολόγητο σεβασμό και τους επιτρέπει να συνδιαλέγονται μαζί τους. Απλά, ο πρώτος κινείται στη Γλασκώβη, ενώ ο Rankin μας μεταφέρει στο Εδιμβούργο.

Επιπλέον, εδώ έχουμε και την ανάδειξη της πόλης σε πρωταγωνίστρια του έργου. Η αρχή του «urban crime»... Η πόλη δεν είναι απλώς το ντεκόρ της υπόθεσης. Παίρνει σάρκα και οστά και πρωταγωνιστεί στην εξέλιξη της πλοκής.

Ο μέγιστος Raymond Chandler είχε πει ότι το κλασικό αστυνομικό μυθιστόρημα έχει τρεις άξονες... Πλοκή, χαρακτήρες και ατμόσφαιρα. Οι παλιοί μεγάλοι του

William McIlvanney - Ian Rankin
ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ

Μτφ. Χίλντα Παπαδημητρίου
Εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 272
Τιμή 15,50 ευρώ

είδους φαίνεται ότι έδιναν μεγαλύτερη έμφαση στα δύο τελευταία. Έτσι κι ο Mc Ilvanney κι ο Rankin που θεωρητικά συμπλήρωσε το κείμενο, κάνουν το ίδιο. Η πλοκή είναι απλή, μακριά από καταπιεστικούς ρυθμούς κι ανατροπές που επιτάσσει η σημερινή τηλεοπτική οπτική του σύγχρονου αστυνομικού μυθιστορήματος. Αλλά, η σκιαγράφηση χαρακτήρων είναι εξαιρετική. Ο μοναδικός Λέιντλο είναι ένας χαρακτήρας που καταγράφεται στην κορυφαία σειρά αστυνομικών πρώων με μεγάλη επιδραση στη νεότερη γενιά των συγγραφέων. Πολύ επιτυχή και τα πορτρέτα των αστυνομικών που τον πλαισιώνουν, του συνεργάτη του Λίλεϊ και του προϊστάμενός τους Μίλνγκαν. Υψηλού επιπέδου επίσης τα πορτρέτα των κακοποιών της πόλης, που περιγράφονται με ιδιαίτερη έμφαση στην ανθρωπινή πλευρά και της μεταξύ τους σχέσης.

Όσο για την ατμόσφαιρα. Αυθεντική νοιά, που σε συνεπαίρνει και σε μεταφέρει από την πρώτη στιγμή στην αδιεξέλεγκτη νύχτα της Γλασκώβης, εκεί όπου σε κρατάει αιχμάλωτο μέχρι την τελευταία σελίδα του έργου. Πραγματικά υποδειγματικά, μάθημα για αναγνώστες και συγγραφείς. Η μετάφραση της Χίλντας Παπαδημητρίου, συντελεί, όπως πάντα, αποφασιστικά στην αναγνωστική απόλαυση του βιβλίου.